

י"ז אלול ה'תשע"ז 8.9.17

מגזין מס' 446

ערב שבת פרשת כי תבוא

קשר- שבועי מאת הרב יאיר קלב

החיים כסנוא

לעדן את התוכחה

תורת החסידות דורשת, כי תחילה להוכחה, צריכים להסיר את הציפורנים, לא לדקור, כי הקליפות הטמאות בציפורנים נאחזות, כל דקירה היא קליפה וסיטרא אחרא; ואחר נטילת הציפורנים צריכה להיות הנטילת ידיים, כמבואר ענינה במאמרי חסידות - המשכת המוחין למידות.

(על פי 'היום-יום' כ"ב אלול)

התבוננות בדרך אפשר בטמון בפתגם ובאמרה החסידיים

החינוך כמגן

אמר פעם ה'משפיע' החסידי ר' מאיר שלום בליזינסקי ז"ל: בעולם הזה אין מצב ניטרלי. או שאתה משפיע, או שאתה מושפע - השתדל להיות משפיע.

כלל גדול הוא בתורת ישראל, תורת חיים, כי זה הטרוד 'לפלוט' אינו פנוי 'לבלוע'. ומשמעות הדבר בפנימיות הענינים - בשעה שהאדם מצוי בתנועת נתינה והשפעה חיובית של חינוך עצמו וחינוך הזולת, מוגן הוא, באותה עת, מפני חולשותיו ונטיותיו הטבעיות מבית, ומפני חדירתן של השפעות מזיקות מחוץ.

להיות משפיע

אמנם כדי להיות משפיע חסידי אמיתי הפועל 'הזהה' של ממש בעצמו ובזולתו, יש לדעת כי אין די בלימוד שטחי של עניני פנימיות התורה (יהיו כשרונות הלומד ונושאי הלימוד נעלים ככל שיהיו - סוגיות כאהבת ה', אהבת ישראל, טעמי המצוות, עניני השבת והמועדים בנפש האדם וכו').

המשפיע הראוי לשמו הוא זה הטורח למצוא בתוך מסגרות ונסיבות חיינו כפשוטן את השתקפותם המחייבת של הענינים שלומד (יהיו עמוקים ככל שיהיו). וכאשר מגלה הוא, ולו קצה חוט המקשר בין הרצוי (תורה) לבין המצוי (הוראה), אזי אינו נח ואינו שוקט עד אשר סוף סוף יממש את ה'בכך' (מסקנת הדברים המעשית), להביאה לידי ביטוי מתאים בתוך סדנת חיי היום יום. אלא שכדי לזכות לכך דרושה יגיעה גדולה והעמקת הדעת בסוגיות הנלמדות עד אשר תעלה תהודתן המקבילה מתוך הוויית האדם האינטימית כפשוטה. ולפי ערך התבטלותו - הזדהותו והתאחדותו של הלומד עם המסרים האלוקיים שבתורה, כן גדלה יכולתו להביא ל'תוצאות בשטח' - לסגל לעצמו גישה אחראית יותר המחדירה אט אט יציבות ואיזון בחוויותיו ותחושותיו הפרטיות (מה שממילא משפיע ופועל בהתאם גם על שומעי לקחו) - ועד לשינוי הנהגתו (והנהגת מושפעיו) בפועל לטובה.

הזולת כראי

בתורת החסידות מבואר אשר אבן הבוחן למצבנו האמיתי הוא יחסנו אל הזולת – וזהו שמצות אהבת ישראל היא יסוד ותכלית כל התורה כולה. ואם כן, חינוך עצמנו בטרם ניגשים אנו לחינוך הזולת נוגע במיוחד למצוה זו.

לרפא מבלי להכאיב

היבטים רבים למצות אהבת ישראל. אחד החשובים שבהם הוא הצורך בעידון התוכחה. גם כאשר מתעורר לעתים הצורך להוכיח מאן דהו כדי להעמידו על האמת (שהרי מצד אהבת ישראל מחוייבים אנו להוכיחו), מכל מקום, כדי להשיג את התוצאה הרצויה, מחוייבים אנו ליישר לבנו קודם התוכחה מכל עקמומית ופניה אישית. בנוגע לענין זה של עידון התוכחה כתב אדמו"ר הרי"צ באחת מאיגרותיו:

"קודם לציווי 'הוכח תוכיח' נאמר 'לא תשנא את אחיך בלבבך', שכן זהו תנאי מוקדם לתוכחה. ולאחר מכן נאמר 'ולא תישא עליו חטא', היינו, שאם לא פעלה התוכחה, ודאי אתה אשם ולא הוא, שלא היו הדברים יוצאים מן הלב".

ובאיגרת אחרת כתב: "בכל תוכחה צריך להסיר ממנה כל דיבור העוקץ, או רמז לעקיצה, שגורם כאב למקבל התוכחה. קודם לעשיית ניתוח (לא עלינו) באיזה איבר – מקררים את מקום הניתוח כדי למעט בצער ובכאב. כן הוא בתוכחה – שהכוונה בה להבריא הנפש – צריכים למנוע ככל שאפשר צער מן השומע".

לימוד מופלא מדרכי הרפואה

עוד סיפר הרבי הרי"צ כי כשהיה זקוק פעם לקבלת זריקה מרופא, התבונן בדברי מורנו הבעל שם טוב שאמר: "כל דבר ודבר אשר האדם רואה ושומע, הוא הוראת הנהגה בעבודת ה'. וזהו ענין העבודה – להבין

ולהשכיל מכל – דרך בעבודת ה'".

בהשראת אמרה זו, החל אדמו"ר הרי"צ לעקוב בשימת לב אחר מעשיו של הרופא על פרטי פרטיהם, ומכל פרט וענין למד מסר והוראה בעבודת ה' הפנימית. ראשית, הבחין כי כל אנשי הצוות הרפואי לובשים בגדי לבן וכי ציפורני ידי הרופא אינן מגודלות ונקיות להפליא. טרם ניגש הרופא לפעולת ההזרקה, החל הוא בהכנות חיוניות למניעת חדירת זוהמה לגוף המטופל: תחילה רחץ ידיו במים ובחומר חיטוי חריף, ושוב בדק את ציפורניו בקפידה – שמא נשאר בהם איזה שמץ לכלוך. לאחר מכן נטל מזרק חדש מארון התרופות, הוציאו מאריזתו הסטרילית ושאב בזהירות לתוכו את נוזל התרופה. וכמו לא די בכל אלה, הסיר הרופא כל אבק, אפילו היותר דק ובלתי נראה ממקום הדקירה המיועד בגוף המטופל, בעזרת צמר גפן נקי הטבול באלכוהול.

רק לאחר כל ההכנות, סיפר הרבי, ניגש הרופא לפעולת ההזרקה ודקר את בשר הגוף ברגישות וביד קלה. כאן החל הרבי לפרט את אשר הבין והשכיל מכל האמור: התוכחה לגבי נפש האדם, כמוה כהזרקת סם מרפא לתוך מחזור דמו של הזולת. אחריות עצומה מוטלת על המוכיח בבואו להעמיד את חברו על האמת; וכנודע בפנימיות התורה עד כמה מודגש החיוב לנקוט משנה זהירות בענין התוכחה, כדי להישמר שלא תצא בגיננו שום תקלה. לשם כך, לומד הרבי מן הסיפור האמור, יש לעמוד בתנאים 'מחמירים' במיוחד:

אמיתת הריפוי

א. קודם לכל, על המוכיח להעמיד עצמו בהלך רוח של 'רופא', היינו לחפוץ באמת ובתמים אך ורק בריפוי זולתו ולא, חס ושלום, בהשפלתו (מצד פניות ומניעים אישיים, כמו כדי לבנות ולרומם עצמו על חשבון חורבנם של

חברך עד שתגיע למקומו"). ובהתאם, לטכס עצה כיצד 'לעשותו כלי' לתוכחה (שאלמלא כן, עלולה התוכחה לעורר כעסים ומדנים ולהפוך עד מהרה ל'דו שיח של חרשים') - וכדוגמת ניקוי והכנת מקום דקירת הזריקה בגוף המטופל.

ותן לחכם ויחכם עוד...

בסיום דבריו אמר אדמו"ר הריי"ץ: "הכנות אלה חיוניות הנה, שכן בלעדיהן יש חשש שיחד עם החומר הרפואי תיכנס לגוף גם זוהמה, ואז לא זו בלבד שהחומר המוזרק לא יפעל פעולתו, אלא עוד עלול הדבר לגרום למחלות שונות..."

ומי הוא זה ואי זה הוא אשר יכול לומר על עצמו ששלם הוא בכל התנאים הנדרשים קודם התוכחה? ונמצא כי עדיף להימנע מדקירות...

[אנו מצידנו הוספנו בדרך אפשר כמה דקויות ולקחים הטמונים בסיפור המקורי לפי עניות דעתנו...]

אחרים, או להינקם ממנו, או סתם כך 'לפרק' מתחים ותסכולים משל עצמו).

ב. לבושי נפש המוכיח צריכים להיות לבנים ונקיים - ללא שפיטת הזולת ומבלי לנקוט מראש עמדה נגדו, כדברי חז"ל "קשוט עצמך תחילה" [תקן עצמך (במחשבה, דיבור ומעשה) לפני שאתה ניגש לתקן אחרים].

ג. הוכחת הזולת, יש לעשותה בהצנע - כבחדר הרופא. ד. על לשון המוכיח להיות נקיה, ללא זוהמת כעס, התלהמות ודיבורים מעליבים - כנקיון ידיו וציפורניו של הרופא וכניקיון מחט המזרק.

ה. יש להקדים לתוכחה את ענין "לא תשנא את אחיך בלבבך"; וכמו כן, תחילה יש ללמוד אודות נסיבות חייו ומבנה אישיותו של מקבל התוכחה, כדי לעמוד על אילוצי מקומו הגשמי והרוחני (כדברי חז"ל "אל תדין את

עזרו לנו, להמשיך בעשייה!

טל' 052-5675770

עמותת "תניא - מודעות עצמית ביהדות" צריכה את העזרה שלך!

לוח שיסורים

"לא רק קביעות בזמן אלא גם קביעות בנפש..." (אדמו"ר הזקן) - היינו שיש לקבוע עתים ללימוד התורה, ליצור 'דופק לימודי קבוע, ביום ובשעה, עד אשר יגלה האדם כי, לאמיתו של דבר, התורה היא לחם חוקו ומזון הנפש...

בימים האלה מקיים הרב כלב שיעור שבועי קבוע מידי יום חמישי בשעה 21:30 במושב חמד שבמרכז הארץ. השיעור משודר בזמן אמת בשידור חי באינטרנט, באתרנו: www.tanyaor.com. הכניסה לישוב בכביש (מס' 412) המוביל מבית דגן לאור יהודה, רח' הזית 83 בבית הכנסת שבחצר משפחת שרעבי. התכנסות (כיבוד ושתייה קלה מ-20:45) במושב חמד, לפרטים נוספים: שי גרציק 052-4-446-144

[בכניסה למושב חמד - ישר עד הכיכר, בכיכר שמאלה לרח' הזית - לקראת סוף הרחוב, לפני הכיכר הבאה - הזית 83 מצד שמאל. חניה בשפע מאחורי בית הכנסת שבהמשך שביל הכניסה לחצר]

לחיות עם הזמן... (אדמו"ר הזקן) - היינו שבכל זמן וזמן מתרחשת פתיחת שער רוחני, דרכו יורדים לעולם הזה אור ושפע מיוחדים, אשר יש להכין כלים כדי לקלוט 'גשמי ברכה' אלה ולתרגמם למעשים עד אשר תואר, באופן ממשי, סביבתנו המיידית בגוון המסוים של נתינת הכח הטמונה באותו זמן.

ח"י אלול

יום הולדתם של שני המאורות הגדולים: רבי ישראל בעל-שם-טוב מייסד החסידות הכללית ורבי שניאור זלמן מליאדי מייסד חסידות חב"ד, אשר האירו את העולם באור התורה בכלל ואור החסידות בפרט.

הבעל שם טוב הקדוש

ביום השני ח"י אלול שנת ה'תנ"ח, שנת נחת, שנת 5458 לבריאת העולם (1,698), נולד המאור הגדול רבי ישראל הבעל שם טוב (הבעש"ט) ש'הוריד' לעולם את תורת החסידות הכללית. מעיקרי תורתו נוסדו אחר כך חסידויות רבות.

למילה 'נחת' ישנם שני פירושים:

1. כאשר ננקד את ה-נ' בקמץ ואת ה-ח' בפתח הרי שנקבל 'נַחַת', לשון פעולה במובן של ירד, נחת - רמז לירידתה של נשמה גדולה לעולם, נשמת צדיק גדול.

2. כאשר ננקד את שתי האותיות הנ"ל בפתח, מתקבלת המילה נַחַת שפירושה רגיעה, שביעות רצון ומנוחה.

משילובם של שני הפירושים מתקבלת המשמעות - בשנת ה'נחת' נַחַת (ירד) לעולם צדיק גדול אשר גרם והביא נַחַת ליהודים!!!

רבי ישראל בעש"ט נולד כחמישים שנה לאחר פרעות ת"ח ות"ט. באותם ימים היה עם ישראל שרוי במעין עילפון, מוכה וחבול ובמצב רוחני ירוד. בכל שלטה אוירת בלבול ונכאות רוח. יהודים לא מעטים, ניטלה מהם טעמה הערב של מסורת ישראל והחלו נחשפים לחכמות הגויים, מה שהביאם להפסיק או על כל פנים להפחית מלימוד התורה הקדושה. אחרים, במרביתם אנשים פשוטים וקשי יום (סנדלרים, עגלונים, חייטים וכדומה),

בשל המצב הכלכלי הקשה היו טרודים כבר מצעירותם עד מעל לראשם בעול הפרנסה וממילא נבצר מהם ללמוד באופן מסודר ב'תלמודי תורה' או בישיבות. בצוק העתים, גם הבוגרים התקשו לקבוע עתים לתורה בשובם מעמל יומם המפרך, עד כי רבים מפשוטי העם כמעט שלא ידעו קרוא וכתוב.

לעומתם, אלה ששפר מזלם וזכו לעסוק בתורה, בהם למדנים גדולים וחכמים ידועי שם, חשו עצמם מרוממים מפשוטי העם והתייחסו אליהם בביטול ובהתנשאות.

בתקופה קשה זו, כדוגמת המעורר את המעולף מעלפונו על ידי הקריאה בשמו, שלח הקב"ה לעמו את נשמתו הכבירה של הצדיק המופלא רבי 'ישראל' בעש"ט.

הוריו הצדיקים מסרו נפשם כל ימיהם בעבור כלל ישראל ורק לעת זקנתם זכו להולדת בנם יחידם, שנשמתו הגדולה בעלת היכולות הנשגבות נשלחה ממרום להביא על ידם לעולם מזור ונחמה. בשל גילם המופלג, עוד בהיותו רך בשנים, נתייתם ישראל מהוריו הקשישים והוא כבן חמש.

ברגעיו האחרונים, בשכבו על ערש הדווי, מסר הצדיק הנסתר רבי אליעזר הישיש לבנו הקטן את צוואתו האחרונה: "ישראל, אל תירא ואל תפחד מאף אדם ומשום דבר בעולם, רק מהקב"ה בעצמו. אהוב כל יהודי, ללא יוצא מן הכלל, בכל הלהב והלהט של נשמתך!!!"

ולעזר לעם ישראל. רק לאחר שנה גילה לו האיש הנסתר כי אינו אלא 'אחיה השילוני' – (אחיה היה נביא מהעיר שילה אשר בשומרון, ומכאן שמו. לפי דברי חז"ל האריך ימים וחי 600 שנה והיה רבו של אליהו הנביא).

עוד גילה לו כי נשמתו באה מעולם האמת כדי ללמוד עימו ולהדריכו כיצד לממש שליחותו כ'בעל שם טוב'. לאחר שנה, כאשר הגיעה העת להתחיל שליחותו, הורה רבו כי מעתה עליו לפעול באופן גלוי. אלא שרבי ישראל לא חפץ כלל להתגלות בשל חששו מן הפירסום ומן המחלוקת וכו'... מספר שנים התחמק, בהמשיכו להמנע מלפעול בגלוי, עד אשר מן השמים לא הותירו בידו כל ברירה ואילצוהו למלא בפועל ובפרסום את תפקיד נשמתו בעולם.

בח"י אלול שנת ה'תצ"ד (5494 שנה לבריאת העולם), כשמלאו לבעש"ט הקדוש 36 שנה, נתגלה ברבים. כאשר התגלה ונתפרסם, החל הוא לפעול בעיקר בשני מישורים:

1. 'מגלה עמוקות'.
2. 'עושה נפלאות'.

בענין 'מגלה עמוקות': הבעש"ט גילה רזי תורה (שהיו נסתרים עד ימיו) בהסברים פנימיים ועמוקים הנקראים 'דברי חסידות'. תורת החסידות מפיחה רוח חיים חדשה בעבודת ה', בהדגישה עד כמה יקר אצל הקב"ה כל יהודי באשר הוא. בתורתו מנחם הבעש"ט ומרגיע את בני דורו שבורי הלב, מעודד את רוחם ומקרבם לעבודת ה' ולאהבת הזולת.

בענין 'עושה נפלאות': מרובים הם סיפורי המופת השמימיים אודות פעולותיו של הבעש"ט לטובת אחיו היהודים, ולטובת שכניהם הגויים שגם עימם נהג הבעש"ט טוב עין כדי להעלות קרן ישראל בעיניהם ולמען ייטיבו ליהודים.

דבריו אלה האחרונים של אביו נחקקו על לוח לבו של ישראל הקטן לכל ימי חייו. בשנות ילדותו, בבקשו להרגיש ממש כי אינו מפחד משום דבר רק מה' לבדו, היה הולך לאחר לימודיו ב'חידר' לשדות וליער ושוהה שם לבדו שעות ארוכות. בהיותו יתום (מבלי שיהיה מי שימנע זאת ממנו) התאפשר לו לפעמים להישאר יחידי ביער בלילה, ואף לישון שם מבלי לפחד כלל כפי שלימדו אביו. לעתים היה פוגש ביער צדיקים גדולים נסתרים שעד מהירה עמדו על גודל נשמתו ויכולותיו העצומות, ולימדוהו רזי וסודות התורה.

פעמים רבות בצעירותו כשהיה מתבונן ביהודים הפשוטים בעת תפילתם, ראה בראייתו הזכה כיצד משבחים הם את הקב"ה במילים פשוטות היוצאות מלב זך ותמים. המראה המלבב של אנשים פשוטים המאמינים בקב"ה בפשטות מבלי להקשות ולשאול שאלות ומקיימים בתמימות את המצוות, משך את לבו.

בהיותו בן 16, ביום הולדתו בח"י אלול, נגלה אליו אליהו הנביא וגילה לו עד כמה נעימה, חשובה ומקובלת תפילתם של האנשים הפשוטים לפני הקב"ה. למן אותו יום החל בכל הזדמנות לעורר יהודים אלה לשבח את הבורא בלשונם העילגת.

"מה שלומך ר' מוישה?" – היה שואל הבעש"ט. "טוב ברוך ה'" – ענה מוישה. ר' ישראל היה מתמוגג מנחת בידעו מעלת שבחים אלה במרומים.

בהיותו בן 18, בשל אהבתו הגדולה ל'תינוקות של בית רבן', התמסר לחינוכם של הילדים הקטנים ב'חידר' לאהבת ישראל ואהבת הבורא.

כשהיה בן 26, ביום הולדתו בח"י אלול, נגלה אליו איש פלאי שהיה למלמדו בסתר למשך שנה. מורו הצדיק סיפר לו כי נשלח ללמוד עימו על מנת להכינו להיות לנוחם

הזה הגשמי, מכינים את הנשמה בשמים לקראת ירידתה. נשמה שכבר היתה פעם או יותר בעולם למטה, נמשכות ההכנות לירידתה משך שנה. ואילו נשמה חדשה שזו לה ירידתה הראשונה לעולם הזה, נמשכות ההכנות לירידתה משך 3 שנים].

בח"י אלול ה'תק"ב (5502 שנה לבריאת העולם), ממשיך הרבי הרי"ץ, הוחלט למעלה כי בעוד 3 שנות הכנה, בח"י אלול בשנת תק"ה, תבוא נשמה חדשה לעולם...

כאשר הסתיים חודש אלול והתחילה השנה החדשה, שנת תק"ה, שמו החסידים לבם לכך שהבעש"ט מתנהג בימי החגים בשמחה יתירה מהרגיל...

מיד לאחר שהרבנית הודיעה לרבי ברוך כי אכן הרתה, נסע הוא להודיע לבעש"ט על כך. בתוך הסעודה רמז הבעש"ט לחסידיו כי שמחתו הגדולה נובעת מכך שהיום ירדה נשמה חדשה לעולם. נשמה זו, אמר, תאיר את העולם בשני אורות – אור תורת הנגלה ואור תורת הנסתר. במילים אלו רמז לשמו של הרך הנולד – שניאור, שני אור.

ביודעו גודל שליחות נשמתו של רבי שניאור זלמן לכשיגדל (שעל כן ישנם דברים אשר לעת עתה יש להצניעם ולשמרם בסוד), הזהיר הבעש"ט את ר' ברוך כי אין לגלות לאף אחד דבר וחצי דבר בקשר להולדת הילד ומהו השם הניתן לו...

כבר בהיותו רך בשנים נראו בו בבירור כשרונות בלתי רגילים. שניאור זלמן הקטן ניחן בזכרון והבנה מופלאים בתורה... בבגרותו למד אצל הרב ה'מגיד', תלמידו וממלא מקומו של הבעש"ט... לימים ייסד ר' שניאור את חסידות חב"ד (חכמה – בינה – דעת) המבארת בהבנה והשגה שכליים את תורת הבעש"ט – מדוע צריך לאהוב כל

מבואר בתורת החסידות כי למן זמנו של הבעש"ט החל מנצנץ בעולם אורו של משיח. באחת מאגרותיו מעיד הבעש"ט על עצמו כי בראש השנה תק"ז היתה לו 'עליית נשמה' לעולמות העליונים עד היכלו של המשיח. ולשאלתו "אימתי קאתי מר?" (מתי תבוא אדוני המשיח?), ענה לו המשיח: "לכשיפוצו מעיינותיך חוצה". כלומר הפצת מעיינות החסידות (שגילה הבעש"ט) היא ההכנה והכלי לביאת המשיח, וכשיהיו מעיינות אלה לנחלת הכלל (גם אצל אנשים ומקומות שהם בבחינת 'חוץ' לקדושה) אזי תבוא בפועל הגאולה האמיתית והשלימה.

רבנו הזקן בעל התניא

ביום ח"י אלול בשנת ה'תק"ה – קה"ת – קרני הוד תורה, 5505 שנה לבריאת העולם (1,745), בדיוק ביום שבו מלאו לבעש"ט 47 שנה, ירדה לעולם נשמתו של המאור הגדול רבי שניאור זלמן.

כמה אירועים שמימיים, מספר הרבי הקודם אדמו"ר הרי"ץ, קדמו והובילו ללידתו. הוריו הצדיקים שלא זכו לפרי בטן שנים רבות הלכו להיוועץ בבעש"ט ולקבל את ברכתו.

ביום הולדתו היה הבעש"ט נוהג לערוך סעודה ולומר במהלכה דברי תורה. באותה שנה, תוך כדי שמחת הסעודה, שרתה רוח הקודש על הבעש"ט והוא בירך את רבי ברוך (אביו של רבנו הזקן) והבטיחו "למועד הזה ממש אתם חובקים בן"...

[כאן המקום להוסיף בקצרה את המבואר בפנימיות התורה: לפני שנשמה יורדת להתלבש בתוך גוף בעולם

יהודי ומדוע יש להתפלל בחיות ובשמחה. ענינה העצמי של תורת רבנו הזקן – 'הורדת' עניני אמונה שלמעלה מהשכל עד אשר יבואו בהבנה והשגה בשכל גופא, ועד שהשכל הטבעי האנושי יבין אלוקות. ובלשון החסידות – "אורות דתוהו בכלים דתיקון".

באחת משיחותיו הזכיר הרבי מליובאוויטש נשיא דורנו את פתגמו של הרבי הקודם האדמו"ר הרי"ץ, לפיו – ח"י אלול מכניס חיות בחודש אלול. מח"י אלול עד סוף החודש נותרו 12 ימים, כנגד 12 חודשי השנה העוברת. בימי המאסף האחרונים הללו מאירה נתינת כח מיוחדת לענין התשובה בחיות ובשמחה – כל יום כנגד חודש אחד מחודשי השנה שחלפה. ח"י אלול הוא כנגד חודש תשרי, י"ט אלול הוא כנגד חודש חשוון, וכך הלאה עד זמן השיא בכ"ט אלול, ערב ראש השנה, המהווה יום 'חשבון הנפש' על חודש אלול הנוכחי כהכנה לשנה החדשה. וביאר הרבי: ידוע החילוק בין עצבות למרירות דקדושה. חכמים הרחיקו מאד ממידת העצבות שכמו ממיתה את

האדם בהותירה אותו ללא חיות. אדם השרוי בעצבות נוטה לשקוע בכיוון המשתק יכולתו לפעול ולתפקד. לעומתה מרירות דקדושה פועלת על האדם את ההיפך הגמור, בהחדירה בו חיות רבה להתחרט על מעשיו הרעים, לעשות עליהם תשובה ולפעול לתקנם בפועל ממש. התמרמרות האדם על מעשיו הלא טובים מעוררת בו רצון לשפרם, ומחדירה חיות במעשיו הטובים.

לאור האמור מובן כי עבודת התשובה של חודש אלול אין ענינה 'עצבות' כי אם 'מרירות דקדושה'. וזהו ענינו של ח"י אלול – נתינת כח לכל אחד ואחד לפעול שעבודת התשובה אצלו תהיה בתנועה של חיות ושמחה. הבעש"ט 'הוריד' לעולם בתורת החסידות הכללית את התביעה האלוקית מן האדם – מה שהוא צריך להיות. ובתורת חסידות חב"ד מורה אדמו"ר הזקן את הדרך ומעניק את הכלים – איך מיישמים זאת בעבודת ה' בפועל.

(נקודות משיחותיו של הרבי הקודם, אדמו"ר הרי"ץ, ומשיחותיו של הרבי מליובאוויטש, נשיא דורנו)

הסיפור השבועי

החוב שולם

סוף סוף הצליח השדכן לחלץ מפיו את הסיבה לסירובו, ומיד הציע פתרון: "לא הרחק מכאן מתגורר כפרי אמיד הנותן הלוואות יפות. אתה איש נאמן, והוא יסתפק בחתימת ידך. לך אליו ויהיה בידך הסכום הנדרש". החסיד לא השתכנע. וכי מניין ייקח להחזיר את החוב? אך השדכן לא התעצל. הוא הלך בעצמו אל הכפרי והשיג את אישורו למתן הלוואה. כשחזר הלך לאשת החסיד ויחדיו הפצירו בו לקחת את הלוואה ולעשות את השידוך. "כך עושים כולם, וה' עוזר", אמרו.

לא יכול היה החסיד לעמוד בלחצים. הוא נסע אל הכפרי וקיבל את הכסף, בהתחייבות להחזירו כעבור שנתיים. בתוך כמה ימים נסגר השידוך, לשמחת לב כולם.

זו היתה חידה מוזרה בעיני השדכן. הוא לא הצליח להבין מדוע החסיד דוחה שוב ושוב הצעות שידוכין טובות ומכובדות בעבור בתו.

בתו של החסיד היתה נערה כלילת מעלות, ורבים מנכבדי העיר רצו אותה בעבור בניהם. אחד מהם אף תקע בידו סכום נכבד כדי שיפעל במרץ לקידום השידוך, ועם זה עמד החסיד בסירובו.

החסיד היה מתלמידיו של רבי ישראל בעל שם טוב. יהודי תלמיד חכם וירא שמים, אך עני מרוד. בקושי הצליח להביא לחם צר לפיות בני ביתו. לכן דחה את ההצעות. וכי מניין לו לשלם בעבור נדוניה לבתו ובעבור כל הוצאות החתונה?

נענה להזמנה. העשיר הראה לו את שדותיו ומטעיו, את דירי הצאן ורפת הבקר, ואז הגיעו אל אורות הסוסים. בעל הבית הוציא מהאורווה סוס אחד ותיאר את מעלותיו בעיניים נוצצות.

הבעש"ט פנה אליו בבקשה: "מכור לי בבקשה סוס זה". הכפרי השיב כי הוא מוכן לוותר על כל אחד ואחד מסוסיו, רק לא על הסוס הזה.

חזרו האנשים אל הבית וישבו לסעודה. עתה התענין הבעש"ט בעסקי הלוואותיו של הכפרי. גם כאן החל האיש להשתבח כי גדולי הפריצים לווים אצלו והוא מצליח להשביע את רצון כולם. להוכחת דבריו קם והביא את תיק הלוואות שלו, והציג לפני הבעש"ט את שטרי החוב שבידו.

הבעש"ט עלעל בשטרות והוציא את שטר הלוואה שחתם החסיד שנפטר. שאל הבעש"ט את הכפרי: "האם תוכל לתת לי שטר זה במתנה גמורה?". הכפרי חייך: "שטר זה הוא של אדם שנפטר ואין לו כל ערך". "אף על פי כן", אמר הבעש"ט, והכפרי מסר לידו את השטר.

"עתה אבקשך", אמר הבעש"ט, "לומר לפנינו בפה מלא כי אתה מוחל מחילה גמורה לנפטר על החוב שבשטר זה". לאחר שאמר הכפרי את הדברים במפורש אורו פניו של הבעש"ט, והוא קרא למסובים לומר 'לחיים'.

לא חלפו דקות אחדות ואחד ממשרתי הבית נכנס פנימה נסער ולחש דבר מה באוזנו של הכפרי. זה מיהר לצאת החוצה וכעבור זמן חזר בפנים עצובות. הוא סיפר כי סוסו היקר והחביב מת פתאום.

הבעש"ט הרגיעו ואמר לתלמידיו: "בסוס המובחר הזה התגלגלה נשמתו של החסיד שלא פרע את חובו. בבית דין של מעלה פסקו שעליו להתלבש בתוך סוס ולעבוד אצל המלווה, ובכך לפצות אותו על אי החזרת הלוואה. לכן שלחתי אותו לשמוע את סיפור הסוסים בבית המדרש, כי הדברים רמזו לתיקון נשמתו.

"עתה", סיים הבעש"ט, "כשהכפרי מחל לנפטר מחילה גמורה, מת הסוס, ונשמת החסיד עלתה מעלה מעלה לאחר שהשיגה את תיקונה".

גדולה היתה השמחה בעת החתונה. באותה שעה לא דאג החסיד כלל על החזר הלוואה, שכן עדיין שנתיים לפניו עד מועד הפירעון. אולם החודשים נקפו ומצבו הכלכלי לא הוטב. אט אט גברה בלבו הדאגה שמא לא יוכל להחזיר את חובו.

קם החסיד ונסע אל הבעש"ט, וסיפר על מצוקתו. הבעש"ט לא הגיב על עצם הענין, אך שלח אותו לבית המדרש. "שמע מה שמספרים שם, וזה יהיה לך לתועלת", אמר. עשה החסיד כפקודת רבו, התיישב בין התלמידים והאזין לשיחתם.

באותה שעה סיפר אחד התלמידים על דרך התקרבותו של המגיד ממזריטש אל הבעש"ט: כאשר בא בפעם הראשונה לתהות על קנקנו ציפה לשמוע מפיו דברי תורה עמוקים. במקום זאת שמע את הבעש"ט מספר שפעם אחת היה בדרך ולא היה לו אוכל בעבור העגלון הגוי, עד שמצא אדם וזה מכר לו לחם והעגלון אכל ושבע. לאחר מכן נשאר בלי מספוא לסוסים, עד שהזדמן לו אדם והלה מכר לו מזון לסוסים.

המגיד ממזריטש התפלא מאוד לשמוע דברים פשוטים כאלה מפי הבעש"ט. רק לאחר זמן הבין כי הדברים היו בעצם רמזים לענינים נעלים ושמימיים, והחליט להיות תלמידו הנאמן.

זה הסיפור ששמע החסיד. אף הוא תהה על משמעות הדברים ומדוע היה צריך לשמוע סיפור זה. הוא חזר לביתו בלי פתרון אמיתי לבעייתו.

לא עבר זמן רב והחסיד חלה ונפטר לבית עולמו. עכשיו כבר לא היה ממי לגבות את החוב.

עברו שנים. יום אחד ציווה הבעש"ט להכין את העגלה והסוסים ליציאה לדרך. התלמידים הקדושים הצטופפו בעגלה ודיברו דברי חסידות, עד שהעגלה עצרה ליד בית הכפרי העשיר המעניק הלוואות. הכפרי הורה למשרתו לערוך בעבור האורחים סעודה כיד המלך.

בינתיים התענין הבעש"ט במצב עסקיו של האיש. הכפרי הציע להראות לבעש"ט את נחלתו, והבעש"ט

”זאת התורה אדם” (במדבר יט' ד')

כשם שבאדם ישנם גוף ונשמה, כך גם בתורת ישראל ישנם גוף התורה (פשט הכתוב-’נגלה’) ונשמת התורה (פנימיותה, סודותיה ורזיה-’נסתר’). במדור זה מובא פרוט נושאי הפרשה על פי ’נגלה’, ובמדור שלאחריו יובא ביאורה של נקודה או של מספר נקודות מן הפרשה על פי פנימיות התורה.

נקודות עיקריות בפרשת כי תבוא

מצות הביכורים

משה רבנו מוסיף ומצוה את בני ישראל לפני מותו במצוות שיתחייבו בהן עם כניסתם לארץ. פרשתנו פותחת במצות הביכורים, שהחייב לקיימה (ככל המצוות התלויות בארץ ישראל) יחל לאחר כיבוש הארץ, חלוקתה לשבטי ישראל והתיישבותם בה.

המצוה חלה על שבעת המינים שנתברכה בהם ארץ ישראל. כל חקלאי היורד לשדהו ורואה פרי בביכורו עליו לסמנו, וכשיעלה לרגל לירושלים ימלא את הטנא מפירות הביכורים ויביאו לכהן. הכהן מניף את הטנא יחד עם הבעלים. המביא נוטל שוב את הטנא מיד הכהן ופותח באמירת נוסח קצר, שעיקרו הודאה לה' על הניסים הגדולים שעשה לנו ה' למן יציאת מצרים ועד הכניסה לארץ המובטחת.

מצות ביעור מעשרות

שש השנים שנמנות בין שנת שמיטה אחת לזו שאחריה, חלוקות בדיני המעשרות הנוהגים בהן. בשנה הרביעית לקראת חג הפסח, על כל יהודי לבדוק אם לא נותרו ברשותו מעשרות (מעשר עני) מהשנה השלישית אשר טרם ניתנו לעניים. לאחר הבדיקה עליו להוציא את יתרת המעשרות (אם נותרה ברשותו) ולחלקה לעניים, ואזי יאמר מעין הצהרה כי ביצע את מאזן מעשרותיו. הטקס מסתיים בנוסח תפילה קצר – בקשה לברכת ה' את העם ואת הארץ.

התחדשות תמידית בשמירת המצוות

משה פונה לבני ישראל ומחזקם אודות שמירת מצוות התורה ובאופן שיהיו בעיניהם תמיד כחדשים, כאילו זה עתה ניתנו להם. בהקשר זה של שמירת מצוות התורה הוא מציין את הקשר (העצמי) המיוחד שבין ה' לבין ישראל עם סגולתו.

מצבות לעדות

ובהקשר זה של חיזוק העם אודות קיום התורה ומצוותיה, מצוה משה להקים מצבות שישמשו עדות בין ה' ובין העם. המצבות, עליהן יכתבו דברי התורה, יוכנו מאבן שלימה (ללא מגע הברזל) על גדת הירדן המערבית לאחר חצייתו, ומאוחר יותר ימוקמו בהר עיבל מקום בו יוקרבו קרבנות לה'.

אחד עשר פרטי הברוך והארור

עתה מפרט משה בפני העם את טקס הברכה והקללה אודותיו למדנו כבר בקצרה בתחילת פרשת ראה. לאחר חציית הירדן, יתייצב העם לטקס, מחולק לשלושה: ששת השבטים שמעון, לוי, יהודה, יששכר, יוסף ובנימין יעמדו על הר גריזים – ייצוג לברכה. ולמולם יעמדו השבטים ראובן, גד, אשר, זבולון, דן ונפתלי על הר עיבל – ייצוג לקללה. בתווך, בגיא שבין שני ההרים יעמדו הלויים ואיתם ארון ברית ה'. הלויים יפנו כלפי הר גריזים ויאמרו את דברי הברכה למקיימי רצון ה', וכל העם יענו אמן. לאחר מכן יסובבו הלוויים את פניהם אל הר עיבל

"דברי הברית" – ההזהרות

אולם, כנגד הברכות המובטחות להם כאשר יקיימו את דברי התורה, מזהירם משה מפני עזיבת התורה והמצוה. בפרוט ובאריכות נמנות בפרשתנו הקללות האיומות והחוליים הרעים שיבואו חלילה על ישראל באם יפנו עורף לה' ולתורתו. מכות ואסונות בבית ובשדה, אצל הפרט ואצל הכלל – עצירת ברכת השמים וברכת הארץ, רדיפות העמים, השמדה, הגלייה, עבדות, צרות, פגעים ומחלות מכל הסוגים. התורה מסכמת את הנושא כולו בשם "דברי הברית" שכרת משה עם בני ישראל אודות קיום ושמירת התורה ומצוותיה.

דור הארבעים ליציאת מצרים

משה משבח את 'דור הבנים' בשנת הארבעים ליציאת מצרים, ערב הכניסה לארץ: "ולא נתן ה' לכם לב לדעת ועיניים לראות ואוזניים לשמוע עד היום הזה". כלומר, לאחר כל הניסים שעשה ה' ביציאת מצרים, במתן תורה ובדרך במדבר, לא הפנימו עדיין היוצאים ממצרים (דור המדבר) את הקשר והמחויבות העצמיים של עם ישראל לה'. אך עתה, דור הבנים העומד להיכנס לארץ, בשל ומפוכח יותר וביכולתו להעריך נכונה ולהפנים את האותות והמופתים הגדולים שעשה ה' לבני ישראל ואת הקשר המיוחד שלהם עם הקב"ה. משה מבקש מן העם שיתמיד בלימוד התורה ובשמירת מצוותיה למען ישכיל בכל מעשיו.

ויאמרו את דברי הקללה שיחולו על העוברים על מצות ה', וכל העם יענו אמן.

ואלו הן אחד עשר העבירות אליהן מתייחסים הלוויים בדברי קללתם:

1. עובד עבודה זרה. 2. הפוגע בכבוד אביו או אמו. 3. משיג גבול רעהו. 4. "משגה עוור" – מכשיל אדם בעצה רעה. 5. מטה ומעוות משפט גר, יתום או אלמנה. 6. שוכב עם אשת אביו, גם כשאינה אמו וכבר אינה נשואה לאביו. 7. שוכב עם בהמה. 8. שוכב עם אחותו. 9. שוכב עם חותנתו. 10. "מכה רעהו בסתר". 11. הלוקח שוחד על מנת להפליל את הזכאי ומי שאינו מקיים את התורה ומצוותיה.

"דברי הברית" – הברכות

ובאם ישמעו ישראל בקול ה' ויקיימו מצוותיו, אזי יזכו לברכות נעלות רבות: מרוממים יהיו מכל העמים, ומבורכים – בעיר, בשדה, בצאצאים, בתנובת עבודת האדמה ובפוריות משק החי. ה' ידביר את אויביהם בפניהם ויתן להם הצלחה בכל אשר יפנו. הקדושה האלוקית תהיה ניכרת על עם ישראל אשר על כן תיפול אימתם על כל העמים. ברכות השמים יחולו על ראשם ללא עיכוב ועושרם הרב יאפשר להם להלוות מן הנותר לעמים סביבותיהם.

חסידות על הפרשה כי תבוא

לגיל מצוות (או אדם מבוגר שזה עתה התקרב לתורה),
 "אומר הרי זה ביכורים" - הוא מצוה ורוצה שיחנכו ילד
 זה לתורה ומצוות, שיביאוהו "לבית המקדש".
 ומי שעוסק בכך - "בת קול מברכתו . . תשנה לשנה
 הבאה" (רש"י פסוק טז): הוא יזכה לקרב עוד ועוד
 יהודים ולהביאם "לבית המקדש".
 ('לקוטי שיחות' כרך ט')

**המקרב יהודים לקדושה - מסייעין
 אותו מלמעלה
 ולקחת מראשית כל פרי האדמה (כו,ב)
 אדם יורד לתוך שדהו ורואה תאנה שביכרה . .
 אומר הרי זה ביכורים (רש"י)**

"אדם יורד לתוך שדהו" - הקב"ה נכנס לכרם בני
 ישראל, "ורואה תאנה שביכרה" - ילד או ילדה שנכנס

שבת שלום!!!

כתיבה, עריכה, והגהה: הרב יאיר כלב
 ליקוט רעיונות, עיצוב ועימוד: חי דמארי
 להערות, הארות, הצעות או תיקונים, אנא כתבו לנו
tanyaor4u@gmail.com

הרבי מליובאוויטש הנהיג ועודד שכל אשה ובת (מגיל רך
 ביותר ולפחות מגיל 3) תדלקנה נרות שבת וחג.

צאת השבת	הדלקת נרות	עיר (שעון קי"ז)
19:30	18:18	י-ם
19:32	18:34	ת"א
19:32	18:25	חיפה
19:32	18:36	ב"ש

נהנתם? העבירו הלאה, לזכות עוד ועוד יהודים בהרחבת המודעות למקורותינו.

נא לשמור על קדושת הגיליון